

5 Ehdokasasettelu ja perustamisasiakirjojen käsittely

Sisällys

5 Ehdokasasettelu ja perustamisasiakirjojen käsittely	20
5.1 Vaalikelpoisuus	20
5.2 Ehdokasasettelusta yleensä.....	21
5.3 Perustamisasiakirjoissa olevien puutteiden korjausmenettely	23
5.4 Perustamisasiakirjojen hyväksyminen.....	24

5.1 Vaalikelpoisuus

Vaalikelpoisuus tarkoittaa kelpoisuutta olla ehdokkaana seurakunnan kirkkovaltuustoon tai seurakuntayhtymässä yhteiseen kirkkovaltuustoon ja seurakunnan seurakuntaneuvostoon.

Vaalikelpoinen seurakunnan ja seurakuntayhtymän luottamustoimeen on kristillisestä vakaumuksesta tunnettu 18 vuotta täyttänyt seurakunnan konfirmoitu jäsen, joka ei ole vajaavaltainen. Vaalikelpoisuusiän on seurakuntavaaleissa täytyttävä viimeistään vaalipäivänä eli 18.11.2018. (KL 23:2,1)

Holhoustoimesta annetun lain (442/1999) nojalla tuomioistuin voi julistaa täysi-ikäisen henkilön vajaavaltaiseksi. Vajaavaltaiseksi julistetulla ei ole oikeutta itse vallita omaisuuttaan eikä tehdä sopimuksia tai muita oikeustoimia. Kirjuri-jäsentietojärjestelmästä näkyy tieto siitä, onko seurakunnan jäsenen toimintakelpoisuutta rajoitettu julistamalla hänet vajaavaltaiseksi.

Seurakuntavaaleilla valittuun luottamustoimeen voidaan valita vain sellainen vaalikelpoinen henkilö, joka on antanut tehtävään suostumuksensa. (KL 23:3,1)

Seurakunnan ja seurakuntayhtymän viranhaltijoita ja työntekijöitä koskee erityinen vaalikelpoisuuden rajoitus. Seurakuntaan palvelussuhteessa oleva henkilö ei ole vaalikelpoinen kyseisen seurakunnan kirkkovaltuustoon. Jos seurakunta kuuluu seurakuntayhtymään, ei seurakuntayhtymään eikä siihen kuuluvaan seurakuntaan palvelussuhteessa oleva henkilö ole vaalikelpoinen yhteiseen kirkkovaltuustoon tai yhtymään kuuluvien seurakuntien seurakuntaneuvostoihin. Seurakuntaan tai seurakuntayhtymään palvelussuhteessa oleva henkilö ei ole vaalikelpoinen, olipa hän päätoiminen tai sivutoiminen. (KL 23:3,2)

Kirkkovaltuuston, yhteisen kirkkovaltuuston tai seurakuntaneuvoston jäsenen menettäessä vaalikelpoisuutensa kesken toimikauden hänet vapautetaan luottamustoimesta. Luottamushenkilö ei kuitenkaan menetä vaalikelpoisuuttaan toimielimeen, jos seurakunta tai seurakuntayhtymä ottaa hänet väliaikaisesti palvelussuhteeseen enintään kuuden kuukauden määräajaksi. Palvelussuhteen kestäessä hän ei kuitenkaan saa hoitaa luottamustointaan. Luottamustoimesta voi erota pätevistä syistä. (KL 23:4)

Seurakuntavaaleissa noudatetaan uutta seurakuntajakoa, jos vaalit ovat seurakuntajaotuksen muutosta edeltävänä vuonna. Ehdokkaiden vaalikelpoisuus luottamustoimeen määräytyy tällöin uuden jaotuksen mukaisesti. (KVJ 2:57)

Ehdokkaaksi otetun henkilön tulee lähtökohtaisesti täyttää vaalikelpoisuuden edellytykset silloin, kun määräaika valitsijayhdistyksen perustamisasiakirjojen jättämiselle päättyy eli 17.9.2018 klo 16. Vaalikelpoisuusiän on seurakuntavaaleissa täyttyvä viimeistään vaalipäivänä eli 18.11.2018.

Vaalilautakunta tarkastaa perustamisasiakirjat niihin sisältyvine ehdokaslistoineen valmistavasti viimeistään 18.9.2018 pidettävässä kokouksessa (kokous voidaan pitää jo 17.9. klo 16 jälkeen). Jos vaalilautakunta toteaa kokouksessa, että ehdokas ei ole vaalikelpoinen, vaalilautakunnan tulee varata valitsijayhdistykselle tilaisuus antaa selitys tai tehdä oikaisu ja ilmoittaa asiasta myös nimetyille ehdokkaalle.

Jos vaalilautakunnan kokouksessa 1.10.2018 voidaan todeta, että vaalikelpoisuutta koskeva puute on poistunut (esimerkiksi konfirmaatiota koskeva puute), on ehdokas vaalikelpoinen.

5.2 Ehdokasasettelusta yleensä

Ehdokasasettelua koskeva kuulutus

Vaalilautakunnan on viimeistään 1.8.2018 pidettävässä kokouksessa laadittava kuulutus, jossa on ilmoitettava kirkkovaltuustoon tai yhteiseen kirkkovaltuustoon ja seurakuntaneuvostoon valittavien jäsenten määrä, ehdokaiden vaalikelpoisuuden edellytykset sekä milloin ja minne valitsijayhdistysten perustamisasiakirjat on jätettävä. (KVJ 2:12,1)

Ehdokasasettelua koskeva kuulutus on pantava seurakunnan ilmoitustaululle viimeistään 9.8.2018 ja pidettävä siinä 17.9.2018 kello 16 asti. Lisäksi kuulutus on julkaistava lehdessä viimeistään 9.8.2018. (KVJ 2:12,2)

Valitsijayhdistyksen perustaminen

Oikeus asettaa ehdokkaita seurakuntavaaleissa on valitsijayhdistyksellä, jonka vähintään kymmenen äänioikeutettua, eli viimeistään vaalipäivänä 16 vuotta täyttävää, seurakunnan jäsentä on perustanut. Henkilö voi olla perustajajäsenenä vain yhdessä kirkkovaltuuston vaalia varten perustetussa valitsijayhdistyksessä. Seurakuntayhtymään kuuluvassa seurakunnassa henkilö voi olla perustajajäsen vain yhdessä yhteisen kirkkovaltuuston ja yhdessä seurakuntaneuvoston jäsenten vaalia varten perustetussa valitsijayhdistyksessä. (KVJ 2:13,1)

Jos henkilö on samassa vaalissa jäsenenä kahdessa tai useammassa valitsijayhdistyksessä, vaalilautakunnan on poistettava hänet kaikista perustamisasiakirjoista. (KVJ 2:13,1)

Seurakuntayhtymän jokaisessa seurakunnassa on perustettava valitsijayhdistys ja laadittava perustamisasiakirjat erikseen yhteisen kirkkovaltuuston ja erikseen seurakuntaneuvoston vaalia varten. (KVJ 2:13,2)

Valitsijayhdistyksellä on yksi asiamies ja tällä yksi varamies. Asiamiehen ja hänen varamiehensä on oltava vähintään 18-vuotiaita seurakunnan jäseniä ja oikeustoimikelpoisia henkilöitä. Koska asiamiehen ja hänen varamiehensä tulee olla ao. valitsijayhdistyksen jäseniä, tulee heidän lisäksi valitsijayhdistyksessä olla vähintään 8 muuta perustajajäsentä. Valitsijayhdistyksen asiamies ja tämän varamies eivät saa olla valitsijayhdistyksensä ehdokkaita eivätkä vaalilautakunnan jäseniä. (KVJ 2:15,1 4-kohta)

Valitsijayhdistyksen muut perustajajäsenet, kuin asiamies ja tämän varamies, voivat olla myös oman valitsijayhdistyksensä ehdokkaana seurakuntavaaleissa. Sellainen perustajajäsen, joka ei ole ehdokkaana vaaleissa eikä toimi valitsijayhdistyksen asiamiehenä tai varamiehenä, voi sinänsä toimia vaaleissa vaalilautakunnan jäsenenä, varajäsenenä, vaalitoimitsijana tai -avustajana. Tällainen kaksoisrooli ei käytännössä kuitenkaan ole kannatettava, sillä valitsijayhdistyksen perustajajäsenenä henkilö on esteellinen lähes kaikissa vaalien toimeenpanoon ja päätöksentekoon liittyvissä tehtävissä. Uusien vaalisäännösten mukaan ehdokkuus vaaleissa

tai läheisen ehdokkuus sen sijaan tekee henkilön kelvottomaksi toimimaan vaalilautakunnan jäsenenä, varajäsenenä, vaalitoimitsijana sekä -avustajana.

Ehdokasmäärä ja ehdokaslistan nimitys

Valitsijayhdistys voi nimetä ehdokaslistassaan enintään kaksi kertaa niin monta ehdokasta kuin kirkkovaltuustoon tai seurakuntaneuvostoon on valittava jäseniä. (KVJ 2:14,1)

Seurakuntayhtymässä yhteiseen kirkkovaltuustoon ehdotettuja voidaan kuitenkin nimetä kolme kertaa niin monta kuin seurakunnasta on valittava. Seurakunnassa, jossa yhteiseen kirkkovaltuustoon valitaan vain yksi jäsen, valitsijayhdistys voi nimetä enintään kuusi ehdokasta. Sama henkilö voidaan saman toimielimen jäsenten vaalissa nimetä vain yhden valitsijayhdistyksen ehdokkaaksi. (KVJ 2:14,1)

Valitsijayhdistyksellä on oikeus ehdottaa ehdokaslistojen yhdistelmään otettavaksi ehdokaslistan nimitys, johon tulee sisältyä sana ”ehdokaslista”. Nimitys ei saa olla sopimaton eikä harhaanjohtava. Eri valitsijayhdistykset eivät saa käyttää samaa nimitystä. (KVJ 2:14,2)

Valitsijayhdistyksen perustamisasiakirja

Kirkkohallitus on laatinut perustamisasiakirjasta ja sen liitteistä lomakkeet seurakuntavaalien verkkosivuille. Lomakkeet on laadittu erikseen kirkkovaltuuston ja seurakuntaneuvoston vaaleja varten.

Lomakkeita voi tulostaa info.seurakuntavaalit.fi -verkkosivuilta maaliskuusta lukien.

Valitsijayhdistys perustetaan laatimalla päivätty ja allekirjoitettu perustamisasiakirja, jonka tulee sisältää:

- 1) maininta siitä, mitkä vaalit ovat kyseessä;
- 2) valitsijayhdistyksen jäsenten allekirjoitukset, jotka on selvennettävä merkitsemällä niiden alle allekirjoittajan nimi sekä arvo, ammatti tai toimi ja osoite;
- 3) ehdokaslista, jossa mainitaan siinä järjestyksessä kuin ehdokkaat ehdokaslistojen yhdistelmässä asetetaan, kunkin ehdokkaan nimi ja arvo, ammatti tai toimi enintään kahta ilmaisua käyttäen. Arvo tai ammatti-kohtaan voidaan merkitä esimerkiksi suoritettu tutkinto, ammatti, työssä käytettävä nimike, toimi tai virkänimitys. Hyväksyttäviä ilmaisuja ovat myös ”eläkeläinen” tai ”työtön”. Tutkinnosta tulisi käyttää virallista lyhennettä. Erikseen voidaan pyytää, että ehdokaslistojen yhdistelmässä käytettäisiin ehdokkaan etunimen rinnalla tai sen sijasta yleisesti tunnettua puhuttelunimeä tai etunimeä lyhennettynä ja että ehdokkaan tarkempi asuinpaikka mainittaisiin;
- 4) valitsijayhdistyksen jäsenistään nimeämän asiamiehen ja hänen varamiehensä nimi ja yhteystiedot; Nämä eivät saa olla vaalilautakunnan jäseniä eivätkä valitsijayhdistyksen ehdokkaita. (KVJ 2:15,1)

Seurakuntavaaleissa noudatetaan uutta seurakuntajakoa, jos vaalit ovat seurakuntajaotuksen muutosta edeltävänä vuonna. Ehdokkaiden vaalikelpoisuus luottamustoimeen määräytyy tällöin uuden jaotuksen mukaisesti. (KVJ 2:57)

Perustamisasiakirjaan on liitettävä:

- 1) kunkin ehdokkaan allekirjoittama suostumus ehdokkuuteen ja vakuutus siitä, ettei hän ole suostunut saman toimielimen vaalissa toisen valitsijayhdistyksen ehdokkaaksi;
- 2) asiamiehen kirjallinen vakuutus siitä, että ehdokkaat ovat vaalikelpoisia seurakunnan luottamustoimeen ja että valitsijayhdistyksen jäsenet ovat äänioikeutettuja seurakunnan jäseniä. (KVJ 2:15,2)

Valitsijayhdistyksen perustamisasiakirja liitteineen on toimitettava kirkkoherranvirastoon tai, jos sellaista ei ole, vaalilautakunnan määräämään muuhun paikkaan viimeistään 17.9.2018 ennen kello 16. Tätä ennen toimintila on pidettävä auki vähintään neljän tunnin ajan. (KVJ 2:16)

Perustamisasiakirjat toimitetaan tavallisesti henkilökohtaisesti. Valitsijayhdistyksen asiamies tai tämän varamies voi lähettää valitsijayhdistyksen perustamisasiakirjan liitteineen kirkkoherranvirastoon tai vaalilautakunnan määräämään muuhun paikkaan myös postitse. Lähettäminen tapahtuu tällöin valitsijayhdistyksen vastuulla.

Info.seurakuntavaalit.fi -sivustolta lomakkeita tulostettaessa kirkkovaltuuston ja yhteisen kirkkovaltuuston vaalia varten käytettävä lomake tulostetaan valkoiselle paperille ja seurakuntaneuvoston vaalia varten käytettävä lomake oranssille paperille. Oranssin värisen lomakkeen käyttäminen ei kuitenkaan ole säännösten mukaan pakollista, joten jos valitsijayhdistys on esimerkiksi itse tulostanut seurakuntaneuvoston vaaleja varten lomakkeen valkoiselle paperille, se ei ole peruste olla hyväksymättä valitsijayhdistyksen perustamisasiakirjaa.

5.3 Perustamisasiakirjoissa olevien puutteiden korjausmenettely

Vaalilautakunnan on tarkastettava perustamisasiakirjat niihin sisältyvine ehdokaslistoineen valmistavasti viimeistään 18.9.2018 pidettävässä kokouksessa (kokous voidaan pitää jo 17.9. klo 16 jälkeen). Määräajan päättymisen jälkeen (17.9.2018 klo 16 jälkeen) jätetty perustamisasiakirja on jätettävä tutkimatta. Tutkimatta jättämisestä on ilmoitettava valitsijayhdistyksen asiamiehelle tai, jos asiamiestä ei ole nimetty, jollekin perustamisasiakirjan allekirjoittajista. (KVJ 2:17,1)

Vaalilautakunnan tulee varata valitsijayhdistykselle tilaisuus antaa selitys tai tehdä oikaisu, jos:

- 1) nimetty ehdokas ei ole vaalikelpoinen tai jos henkilö on nimetty saman toimielimen jäsenten vaalissa useamman kuin yhden valitsijayhdistyksen ehdokkaaksi;
- 2) ehdokaslistan nimitys on sopimaton tai harhaanjohtava tai jos sama nimitys on ehdotettu useamman kuin yhden valitsijayhdistyksen nimitykseksi;
- 3) ehdokaslista on muutoin virheellinen tai puutteellinen;
- 4) valitsijayhdistystä ei ole perustettu laillisesti. (KVJ 2:17,2)

Selityksen tai oikaisun pyytämisestä on annettava todisteellinen tieto valitsijayhdistyksen asiamiehelle tai, jos asiamiestä ei ole nimetty, jollekin perustamisasiakirjan allekirjoittajista. Samalla on ilmoitettava havaittu virhe tai puute tai muu tarvittava lisäselvitys sekä määräaika (viimeistään 1.10.2018 ennen kello 16), jonka kuluessa oikaisun tai täydennyksen saa toimittaa. Vaalilautakunnan on ilmoitettava valitsijayhdistyksen lisäksi nimetyille ehdokkaalle, jos hän ei ole vaalikelpoinen tai jos hänet on nimetty saman toimielimen jäsenten vaalissa useamman kuin yhden valitsijayhdistyksen ehdokkaaksi. (KVJ 2:17,3)

Valitsijayhdistyksen asiamiehellä tai, jos asiamiestä ei ole nimetty, perustamisasiakirjan allekirjoittajalla on oikeus viimeistään 1.10.2018 ennen kello 16 tehdä oikaisu sekä täydentää perustamisasiakirjaa. Saman ajan kuluessa hänellä on oikeus tehdä ehdokkaan nimeä, arvoa, ammattia tai tointa, osoitetta tai tarkempaa asuinpaikkaa koskevia tarkistuksia. (KVJ 2:18,1)

Jos huomautus on tehty sen johdosta, että henkilö on suostumuksensa mukaisesti nimetty saman toimielimen jäsenten vaalissa useamman kuin yhden valitsijayhdistyksen ehdokkaaksi, valitsijayhdistyksille on varattava tilaisuus viimeistään 1.10.2018 ennen kello 16 poistaa tällainen ehdokas. Ehdokasta ei saa korvata toisella ehdokkaalla. (KVJ 2:18,2)

Jos sama nimitys on ehdotettu useamman kuin yhden valitsijayhdistyksen nimitykseksi, valitsijayhdistykselle on varattava tilaisuus viimeistään 1.10.2018 ennen kello 16 luopua nimityksestä ja ehdottaa uutta. (KVJ 2:18,3)

Jollei huomautuksen saanut valitsijayhdistys tee tarvittavia oikaisuja, vaalilautakunnan tulee poistaa ehdokkaan nimi tai ehdokaslistan nimitys kaikista kysymyksessä olevan toimielimen vaalin ehdokaslistoista. (KVJ 2:18,4)

5.4 Perustamisasiakirjojen hyväksyminen

Vaalilautakunnan on 17.9. klo 16 jälkeen tai 18.9.2018 pidettävässä kokouksessa hyväksyttävä ne perustamisasiakirjat, joista ei ole esitetty huomautuksia tai päätetty vaatia lisäselvityksiä. (KVJ 2:17,4)

Vaalilautakunnan on 1.10.2018 kello 16 jälkeen pidettävässä kokouksessa:

- 1) otettava lopullisesti käsiteltäväksi ja ratkaistavaksi ne valitsijayhdistysten perustamisasiakirjat, joiden osalta on pyydetty täydennystä tai oikaisua 17.9. tai 18.9.2018 pidetyn vaalilautakunnan kokouksen perusteella;
- 2) tehtävä ehdokaslistoihin KVJ 2:18:ssä tarkoitettujen toimenpiteiden mukaiset (valitsijayhdistyksen täydennykset, tarkistukset jne.) toimenpiteet huomautusten johdosta sekä ehdokkaiden kuolemasta aiheutuvat muutokset. (KVJ 2:19,1 1 ja 2 kohta)

Jos valitsijayhdistyksen perustamisasiakirjaa ei voida täydennyksen tai oikaisun jälkeen hyväksyä, se on hylättävä. Jos virhe koskee vain jotakin ehdokasta, on ainoastaan hänen nimensä poistettava ehdokaslistasta. Samoin on poistettava ehdokaslistan nimitys, jota ei ole hyväksytty. (KVJ 2:19,2)

Kokouksessa hyväksytään sellaiset perustamisasiakirjat, jotka oikaistuina tai annetun lisäselvityksen perusteella voidaan todeta säännösten mukaisiksi.